

[Bujdosás]
4. ének, 1–7. vsz.

A részletet az Arany János kritikai kiadás (Arany János összes művei II. kötet. Sajtó alá rendezte: Voinovich Géza, Bp., Akadémiai, 1951.) szövege alapján közöljük.

Mint a hímszarvas, kit vadász sérte nyillal,
Fut sötét erdőbe sajgó fájdalommal,
Fut hideg forrásnak enyhítő vizére,
És ezerjófűvet tépni a sebére;
 Jaj! de a forrásnak kiszáradt az ágya,
Az ezerjófűvet írul sem találja,
Minden ág megtépte, tüske megszaggatta,
Úgyhogy még aléltabb most az isten-adta:

Úgy bolyonga Miklós. Nyakán ült a búja,
Oldalát kikezdte annak sarkantyúja,
S mint bezárt paripa, mely fölött az ól ég,
Szíve a mellében akkép hánykolódék.
 Bujdosik az ,éren', bujdosik a ,nádon',
Nincs, hová lehajtsa fejét a világon.
Hasztalan kereste a magánosságot,
Mert beteg lelkének nem lelt orvosságot.

És mint a toportyán, ha juhász kergette,
Magát egy kiszáradt nagy nádasba vette:
Ott is azt susogta a nád minden szála:
Széles e világon nincsen árvább nála.
 Nádtors lón az ágya, zsombok a párnája,
Isten kék egével fődve a tanyája,
Mígnem a sötét éj szárnya alá vette
S fekete ponyvából sátort vont felette.

Majd az édes álom pillangó képében
Elvetődött arra tarka köntösében,
De nem mert szemére szállni még sokáig,
Szinte a pirosuló hajnal hasadtáig.
 Mert félt a szunyogtól, félt a szúrós nádtól,
Jobban a nádasnak csörtető vadától,
Félt az üldözőknek távoli zajától,
De legis-legjobban Toldi nagy bajától.

Hanem amidőn már szépen megpitymallott,
És elült a szúnyog, és a zaj sem hallott,

Akkor lelopódzott a fiú fejére,
Két szárnyát teríté annak két szemére;
Aztán álommézet csókolt ajakára,
Akit mákvirágból gyűjtte éjszakára;
Bűvös-bájos mézet, úgy hogy édességén
Tiszta nyál csordult ki Toldi szája végén.

De a kínos éhség azt is irigyelte,
Hajnali álmából csakhamar fölverte,
S addig ösztökélte, addig korbácsolta,
Míg a rétet összevissza barangolta;
Fölkereste fészket a réti madárnak,
Szárcsa-, vadrucának, bibicnek, sirálynak,
Házukat feltörte és kifosztogatta,
Tarka tojásikkal éhét elaltatta.

Vadmadár-tojással éh-szomját elervén,
Szörnyen hányta a hab a jövőnek tervén:
Merre menjen? mihez fogjon? uramfia!
Nincsen hó lelkének hová fordulnia.
Mert elmenne könnyen, el is bujdokolna,
Ha az édesanyja előtte nem volna:
Jaj, de majd ha róla hírt nem hallanának,
Megrepedne szíve az édesanyjának.